

ליל שבת קודש פרשת ויחי ה'תשס"ו

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד' המדבר מן ההשגה של לעתיד לבוא שיברכו על הכל הטוב והמטיב, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות שבתורה זו של רביז"ל), כשאדם יודע שכל מאורעותיו הם לטובתו, זאת הבחינה היא מעין עולם הבא, כמו שכתוב (תהלים נ"ו): "בה' אהלל דבר באלהים אהלל דבר", וזאת הבחינה היא מעין עולם הבא, כמו שאמרו חכמינו, וזכרונם לברכה (פסחים ג): "ביום שהוא יהיה ה' אחד" וכו'. והקשו: וכי האידנא לאו הוא אחד? ותירצו חכמינו, זכרונם לברכה: האידנא מברכין על הטובה הטוב והמטיב, ועל הרעה דין אמת, ולעתיד כולו הטוב והמטיב, שיהיה שם ה' ושם אלקים אחדות אחד, וזאת הבחינה אי אפשר להשיג, אלא כשמעלה בחינת מלכות דקדושה מהגלות מבין העכו"ם, כי עכשיו המלכות והממשלה להעכו"ם, ואי אפשר להשיב המלוכה להקדוש ברוך הוא אלא על ידי ודוי דברים וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן, איך אדם יכול לחיות עוד בעולם הזה, מעין חיי עולם הבא, והוא על ידי שיידע שכל מאורעותיו הם לטובתו, וכל מה שעובר עליו הם רק לטובתו הנצחית, כי על פי רוב כשעובר על אדם איזה צרה ומשבר חס ושלום, אף על פי שמחזק את עצמו מאד עם אמונה ובטחון, ומנחם עצמו עם כל מיני ניחומים שבעולם, אף על פי כן כואב לו מאד, ומרגיש את הצער של היסורין, רק מקבל הכל באהבה, מחמת אמונתו בהשם יתברך, ועל שם זה תיקנו חכמינו הקדושים (ברכות נ"ד.) על בשורות רעות מברכין דיין האמת, כי מרגיש את מדת הדין והגבורה, רק מברך להשם יתברך, שהוא דיין האמת, שבוודאי כל מה שעובר עליו הוא על פי דין אמת, ויצמח לו טובה מזה לעתיד לבא, אבל כשאדם זוכה לדעת שלם וברור, עד שיודע בידעה ברורה ומוחלטת, שכל מה שעובר עליו הוא רק טובה גמורה, כי טובו של הקדוש ברוך הוא גנוז בתוך כל פרט ופרט, אזי הוא חי חיים טובים של לעתיד לבא, שלא יברכו על הכל רק הטוב והמטיב, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (פסחים ג.) על הפסוק (זכריה י"ד) "ביום ההוא" יהיה הוי"ה אחד ושמו אחד, ושואל הגמרא, וכי עכשיו לאו הוא אחד?

אלא היום מברכים על בשורות טובות, הטוב והמטיב, ועל בשורות רעות, דין האמת, אבל לעתיד לבא יברכו על הכל הטוב והמטיב, עיין שם, נמצא שלעתיד לבא יתגלה דעת גדול כזה, עד שכולם יכירו תיכף ומיד את הטובה והחסד שיש בתוך כל דבר, אפילו במה שנראה כמו רעה ודין, ולכן יברכו רק הטוב והמטיב, ולכן גם היום, מי שזוכה להגיע אל דעת ברורה ומזוככת כזו, עד שמכיר את הטוב שיש בכל פרט ופרט של ימי חייו, הרי הוא חי חיים כמו לעתיד לבא, וזאת הבחינה היא מעין עולם הבא.

אבל לא בפעם אחת זוכין להגיע אל ידיעה ברורה ומזוככת כזאת, כי אי אפשר להשיג זאת, אלא כשמעלה את המלכות דקדושה מבין הגוים, עד שמכיר שכל המלכות והממשלה שייך רק להקדוש ברוך הוא בלבד, ואז על ידי שנתקיים אצלו (זכריה י"ד) והיה הוי"ה למלך על כל הארץ, אזי "ביום ההוא" יהיה הוי"ה אחד ושמו אחד, שנעשה אצלו אחדות בין חסד לגבורה, היינו בין שם "הוי"ה" שהוא מדת החסד, לבין שם "אלהים" שהוא מדת הגבורה, כי על ידי שמכיר מלכותו יתברך מכל פרט ופרט של הבריאה, הרי הוא חי מעין הדעת של לעתיד לבוא.

ולזכות לכל זה אי אפשר כי אם על ידי וידוי דברים, היינו על ידי שירגיל את עצמו לדבר תמיד אל השם יתברך בתמימות ובפשיטות גמור, ולהתוודות תמיד לפניו יתברך על כל מה שפגם וחטא, כי אי אפשר להעלות את המלכות של השם יתברך לשורשה, עד שיקבל עליו עול מלכותו יתברך בכלי הדיבור שלו, שהוא הפה, וכדאיתא בתיקונים (פתח אליהו) מלכות פה, כי כל מה שאדם מרבה לדבר אליו יתברך, ולהתוודות לפניו יתברך על כל מה שעשה, כן נקבע עול מלכותו יתברך בלבו, עד שבא להכרה ברורה ומוחלטת שאין שום מלכות וממשלה רק להקדוש ברוך הוא בלבד, ואז מתחיל להשיג ידיעה שלימה הנ"ל, שבכל דבר שעובר עליו יש רצון מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, לקרב אותו לעבודתו, ולמען טובתו הנצחית, נמצא שהכל תלוי בקדושת הפה והדיבור, כפי שאדם מרגיל את עצמו תמיד לדבר אל השם יתברך, ולהתוודות לפניו יתברך על כל דבר, כן נקבע בלבו מלכותו יתברך, ובאה אל ההכרה שטובו ורחמיו יתברך גנוזים בכל פרט, והוא חי חיים טובים ומתוקים מעין לעתיד לבא, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו אחר שבאו אחי יוסף לפניו, והתוודו לפניו על מה שעשו לו, וביקשו את מחילתו, ואמרו (בראשית נ' פסוק י"ז) **אנא שא נא פשע אחיך וחטאתם כי רעה גמלוך**

ועתה שא נא לפשע עבדי אלקי אביך, אזי, (שם פסוק י"ט) ויאמר אליהם יוסף אל תיראו כי התחת אלהים אני, ואתם חשבתם עלי רעה אלהים חשבה לטובה למען עשה ביום הזה להחיות עם רב, ויש להבין מהו המשך הפסוקים, ולמה לא אמר להם יוסף בפירוש שהוא מוחל להם, רק אמר להם "אתם חשבתם עלי רעה אלהים חשבה לטובה וגו'", ואיך זה תשובה על בקשתם? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה יוסף הצדיק אחז בהקמת מלכות דקדושה בשלימות, ולכן נעשה מושל ושליט בכל ארץ מצרים, והוציא את המלכות דקדושה מבין העכו"ם, ואל זה זכה על ידי שהיה תמיד מדבר אל השם יתברך, והיה שם שמים שגור בפיו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מובא בפירש"י בראשית ל"ט פסוק ג') על הפסוק וירא אדוניו כי ה' אתו, שם שמים שגור בפיו, וכן איתא שם במדרש (תנחומא סי' ח') וכי פוטיפר רשע היה רואה שהקדוש ברוך הוא עמו, אלא שלא היה שמו של הקדוש ברוך הוא זו מפיו, היה נכנס לשמשו והוא היה מלחש ואומר, רבון העולם, אתה הוא בטחוני, אתה הוא פטרוני, תנני לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואי ובעיני פוטיפר אדוני, ופוטיפר אומר לו, מה אתה מלחש, שמא כשפים אתה עושה לי, והוא משיבו לא אלא אני מתפלל שאמצא חן בעיניך, עיין שם, נמצא שיוסף הצדיק אחז במדריגה זו בשלימות, לקשר דיבורו אל השם יתברך, ולקבל על עצמו עול מלכותו יתברך בדיבורי פיו, ולכן זכה להשגה זאת של לעתיד לבא, לדעת שכל מאורעותיו הם רק לטובתו, וזה אשר נתן לו כוח לסבול את כל מה שעבר עליו מעודו, כי מאין לקח כוח להחזיק מעמד בכל הצרות העצומות שעברו עליו, אחיו שנאו אותו ורצו להרוג אותו, מכרו אותו לעבד למצרים, וגם שם העלילו עליו עלילות שקר עד ששמו אותו בבית סוהר, ואחר שישב עשר שנים בבית סוהר, הוצרך לשבת עוד ב' שנים, הרי בוודאי כל כוחו לא היה רק מחמת שהכניס בעצמו ידיעה הנ"ל, שכל מה שעובר עליו הכל לטובתו, וזה נקבע בלבו על ידי ריבוי הדיבורים שדיבר תמיד אל השם יתברך, ולכן עכשיו שבאו אחיו לפניו, והתוודו לפניו על פשעם וחטאתם, גילה להם סוד הנ"ל, "אל תיראו כי התחת אלהים אני", היינו אין לכם מה לדאוג, כי ירא אלהים אני, וזכיתי להעלות את מלכות דקדושה שהוא שם "אלהים", מבין העכו"ם, "ואתם חשבתם רעה, אלהים חשבה לטובה למען עשה ביום הזה להחיות עם רב", היינו שכל התחזקותי כל השנים היה רק מידיעה הנ"ל, שכל מה שעובר עלי הכל לטובה, ואפילו השם "אלהים" שהוא מדת הדין, גם כן "חשבה לטובה", ולכן בוודאי לא אנקום מכם כלל, אדרבה, אני רוצה "למען עשה ביום הזה להחיות עם רב", היינו שאני רוצה להכניס גם בכם "ביום הזה", שיהיה לכם השגה מעין "ביום ההוא" שיהיה ה' אחד ושמו אחד, וזה יהיה "להחיות עם רב", כי זהו חיים מעין עולם הבא ממש.

ועל פי זה, יש להבין גם מה שכתוב בברכת יעקב אבינו לאפרים ומנשה בני יוסף (בראשית מ"ח), ויברכם ביום ההוא לאמר, כך יברך ישראל לאמר ישימך אלהים כאפרים וכמנשה, ולכאורה יש לדקדק מהו תיבות "ביום ההוא" שנראה כמיותר? אבל על פי הנ"ל מובן מאד, כי יעקב הכיר שכל כוחו של יוסף הצדיק, ואיך שהוליד הולדות דקדושה בתוך ארץ מצרים, היה רק בכוח השגת "ביום ההוא" לאמר, היינו בהשגה של לעתיד תבוא, שעליו נאמר "ביום ההוא" יהיה ה' אחד ושמו אחד, וזה אשר החזיק את יוסף הצדיק בצדקתו גם בארץ מצרים, עד שהוליד הולדות דקדושה גם שם, ולכן ויברכם "ביום ההוא" לאמר, היינו שבירך אותם עם ברכה זאת של "ביום ההוא", שתמיד יחזיקו בידיעה זאת של לעתיד לבוא, וידעו שגם במדת "אלהים" יש רחמים וחסדים, והכל לטובה, והשם יתברך יזכינו להגיע אל שלימות הדעת, ולהכיר את השם יתברך בכל מאורעותינו, עדי נזכה לעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת ויחי ה'תשס"ו

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבערגיר ועני מעשה י' דף רל"ט, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, וישבה עצמה בת הקיסר, שתלך אצלו, היינו הנשמה הקדושה, תלך אל הרוצה שהוא הס"מ, כי אם אין האדם ממלא ימיו ושנותיו בהתמדת התורה ובעבודת ה', אזי לבסוף הוא ילך מעצמו אל הס"מ, וימסור עצמו בידו רחמנא ליצלן.

ודרכה היה, כשהלכה בשוק, היתה תולה מכסה על פניה כדי שלא יסתכלו בה, כי יוכלו בני אדם ליפול וכו' מחמת יפיה, כנ"ל, על כן היתה מכסה פניה, כנ"ל, כי הפנים, שהוא הפנימיות של הבת קיסר, שהיא הנשמה הקדושה, תמיד מכוסה עם מכסה של הגוף, ומחמת זה לא רואים את עוצם היופי והפאר של

הגשמה, וכשהיא הולכת בשוק ועוסקת בצרכיה הגשמיים, אי אפשר להכיר מעלתה וחשיבותה כלל, ובקל אפשר לטעות בה.

והלכה בת הקיסר וכסתה את פניה ולקחה גם רעותיה עמה, וחיל (שקורין וואך), הלך אחריה, כי בכל מקום שאדם הולך, הולכים עמו מלאכים קדושים, שהם מעידים עליו, וגם איברי גופו מעידים עליו, ואפילו אבני ביתו וקורות ביתו מעידין עליו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (תענית י"א). שמא יאמר אדם מי מעיד בי, אבני ביתו של אדם וקורות ביתו של אדם מעידים בו, שנאמר (חבקוק ב') כי אבן מקיר תזעק וגו', רבי רבי שילא אמרי, שני מלאכי השרת המלוין לו לאדם הן מעידין עליו, שנאמר (תהלים צ"א) כי מלאכיו יצוה לך, רבי חידקא אומר, נשמתו של אדם היא מעידה עליו, שנאמר (מיכה ז') משוכבת חיקך שמר פתחי פיך, ויש אומרים, אבריו של אדם מעידים בו, עיין שם.

ובאתה אל הסוחר הנ"ל (היינו הרוצח, שנדמה לסוחר), וקנתה שם סחורות אצלו, והלכה לה, ואמר לה הסוחר, אם תבוא עוד הפעם, אראה לך עוד דברים יפים מזה, שהם נפלאים מאד; ושבה לביתה, שוב פעם אחרת באתה וקנתה והלכה לה, ועמד שם (הרוצח הזה) איזה זמן; בתוך כך נעשית (הבת קיסר הנ"ל) רגילה אצלו, נכנסת ויוצאת, כי כן אמרו חכמינו הקדושים (שבת ק"ה:): כך אומנתו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה, והולך ועובד, כי אין הבעל דבר מגלה כל טומאתו בפעם אחת, כי אם כן, היה האדם נשמר ממנו, רק מראה כאילו יש לו זמן, ובינתיים חושב נכלי ערמוניות איך לתפוס אותו ברשתו, ואיך להרגילו לבוא אצלו בכל פעם, עד שתופס אותו לגמרי רחמנא ליצלן, לכן אשרי הנוהר ממנו לכתחילה, ואינו נכנס עמו בשום טוען ונטען כלל.

פעם אחת באתה אצלו, והלך ופתח לה החדר, שהיו עומדים שם הצפרים של זהב וכו', וראתה, שהוא חידוש נפלא, ורצו גם האחרים, היינו החיל ליכנס, ואמר: לאו לאו! זה איני מראה לשום אדם, רק אליך שאת בת הקיסר, אבל לאחרים איני רוצה כלל, ונכנסה היא בעצמה, והלך גם הוא אל החדר ונעל הדלת, וכאן היתה הכישלון שלה, כי עברה על איסור ייחוד החמור, כי אפילו איש, אסרו חכמינו הקדושים להתייחד עם גוי, כי הם חשודים על שפיכת דמים (עי' שולחן ערוך יורה דעה סי' קנ"ג סעיף ב'), מכל שכן אשה (עיין שם סעיף ד'), ומיד שעברה על איסור ייחוד, היה לו כח לתפוס אותה.

ועשה כפשוטו, שלקח שק והניחה בעל כרחו בתוך השק, ופשט ממנה מלבושיה, והלבישם את מאטראם (מלח) אחד, וכסה פניו ודחפו לחוץ ואמר לו: לך! והמאטראם הזה, הוא אינו יודע כלל מה נעשה עמו, ותיכף שיצא לחוץ ופניו מכוסה, והחיל לא ידעו, והתחילו לילך עמו מיד, כמדומה להם שזאת היא הבת הקיסר, והוא (היינו המאטראם), הולך עם החיל שהוליכוהו, ולא ידע היכן הוא כלל, עד שבא לשם, לחדר שהיתה הבת קיסר יושבת שם, וגילו פניו וראו שהוא מאטראם, ונעשה רעש גדול (ואת המאטראם מפחו על פניו היטב ודחפוהו, כי הוא אינו חייב, כי לא ידע כלל), כי הבעל דבר בקי מאד איך להטעות בני אדם, ולפרסם איזה מפורסם של שקר, שאינו יודע בין ימינו לשמאלו, ולהלביש אותו עם בגדי כבוד של צדק אמיתי, עד שכולם ירוצו אחריו, ולבסוף יתוודע שאינו כלום, ואת הנשמה היקרה של איש הישראלי, תופס בתוך שקו, ומפשיט אותה ממלבושיה הרוחניים, עד שמוריד אותה לתוך גלות עמוק מאד רחמנא ליצלן.

והרוצח לקח את הבת הקיסר, וידע שבודאי ירדפו אחריו, והלך מן הספינה, וטמן עצמו עמה בבור שהיה בו מי גשמים, עד שיעבור הרעש, ואת המאטראסין (המלחים) של הספינה צוה, שתיכף ומיד יחתכו האנקורם (העוגנים) ויברחו מיד, כי בודאי ירדפו אחריהם, ובודאי לא יהיו רובים אל הספינה מחמת הבת קיסר, שהם סבורים, שהיא שם בספינה, רק שירדפו אתכם, ועל בן תברחו מיד, ואם ישיגו אתכם ישיגו, מה בזה? כדרך הרוצחים, שאינם משגיחין על עצמן כלל, וכך היה, שנעשה רעש, ורדפו תיכף אחריהם, אך לא מצאוה שם, כי לא די שהבעל דבר תופס נשמת ישראל בתוך שקו הטמאה, ומנתק אותה מחיותה, אלא גם עושה כל מיני פעולות שבעולם שלא יוכלו אחרים להתקרב אליה להצילה, ועושה תחבולות שלא ידעו איפה היא נמצאת, כי הבעל דבר יודע, שמיד שיהיה לה איזה התחברות עם אנשים כשרים ויראים, יש לה יכולת לצאת מתחת ידו ולחזור אל הקדושה, ולכן מעלים ומסתיר אותה לגמרי מעיני העולם, עד שלא יודעים איפה היא, והשם יתברך יזכינו להיות נשמרים לגמרי מכל נכלי ערמומיות של הבעל דבר, ולהיות קשורים ודבוקים בו יתברך באמת, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת ויחי ה'תשס"ו

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ט"ו המדבר מהעלאת מדת היראה לשורשה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל), מי שרוצה לטעום טעם אור הגנוז, היינו סודות התורה שיתגלה לעתיד, צריך להעלות מדת היראה לשרשה, ובמה מעלין את היראה? בבחינת משפט, היינו שישפוט את כל עסקיו, כמו שכתוב (שם ק"ב): "יכלכל דבריו במשפט", היינו שישפוט וידין בעצמו כל עסקיו, ובזה יסיר מעליו כל הפחדים, ויעלה בחינת יראה ברה ונקיה, ותשאר אך יראת השם ולא יראה אחרת, כי כשאין אדם דן ושופט את עצמו, אזי דנין ושופטין אותו למעלה, כי אם אין דין למטה יש דין למעלה' (דברים רבה ה); וכששופטין את האדם במשפט דלעילא, אזי הדין נתלבש בכל הדברים, וכל הדברים נעשים שלוחים למקום לעשות בזה האיש משפט כתוב, וזהו שהאדם מפתח את עצמו מאיזה דבר, משר או מגנבים ושאר פחדים, זה הוא שהיראה נתלבש בזה הדבר, כי אם לא היה נתלבש היראה בזה הדבר, לא היה כח בזה הדבר להפחיד את האדם, אבל כששופט את עצמו, וכשיש דין למטה אין דין למעלה, ואין היראה מתלבש בשום דבר לעורר את האדם, כי הוא בעצמו נתעורר, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן, איך זוכין היום לטעום טעם אור הגנוז, היינו טעם סודות התורה שעתידיים להתגלות לעתיד לבא, והוא על ידי שמעלה מדת היראה לשורשה, שלא ישאר אצלו שום יראה מפני שום דבר שבעולם, רק ממנו יתברך לבד, כי סודות התורה של לעתיד לבא, הם נקראים "אורייתא דעתיקא סתימאה" (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ג), היינו סודות התורה המגלים אמיתת מציאותו יתברך לכל מי שהוגה בהם, כי יש כמה מיני תורות המתגלים בעולם, שלכולם יש להם שורש בקדושה, וכמובא בכתבי האריז"ל, שבפרד"ס התורה יש ששים רבוא אופנים אחרים, היינו ששים רבוא פ'שמים לתורה, וכן ששים רבוא ר'מזים, וכן ששים רבוא ד'רושים, וכן ששים רבוא ס'ודות, שהם כלליות כל הספרים של הצדיקים שנתגלו במשך הדורות, שכולם בנויים ומיוסדים

על עיקרי ושרשי התורה, וכולם נצרכים אל העולם, וכמו שאומר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"א) שיש כמה ספרים עכשיו, ועתידים להיות עוד כמה ספרים, וכולם צריכין להעולם, ואסור להלעיג על שום ספר הבנוי ומיוסד על שרשי התורה, היינו על אחד מד' חלקי פרד"ס שבתורה, אבל אף על פי כן, לא בכל ספר זוכים לראות גילוי פתוח של אמיתת מציאותו יתברך, כי אף על פי שמלבישים התורה בכמה מיני פשטים ורמזים ודרושים וסודות, אבל לא מכולם זוכים לראות אלקות גלויה ופתוחה, ולהרגיש בהם אמיתת מציאותו יתברך, אבל סודות התורה שיתגלו לעתיד לבא, הם אורייתא דעתיקא סתימאה, היינו תורות גבוהות הבאים מ"עתיק", שהיא הארת הכתר, יחידה שביחידה, שתיכף ומיד שמסתכלים בהם, רואים את אמיתת מציאותו יתברך, והאדם נלקח ממקומו השפל והפחות, ומיד נדבק בו יתברך, והם החידושי תורה של גדולי מובחרי הצדיקים, שיודעים איך להוריד תורות גבוהות של עתיק יומין, אל תוך דיבורים פשוטים השווים לכל נפש, עד שכל אחד ואחד זוכה להעלות מדת היראה לשורשה, ולטעום טעם אור הגנוז שיש בתוכם.

אבל כדי להעלות מדת היראה לשורשה, צריכין לשפוט עצמו תמיד בהתבודדות בינו לבין קונו, ולדין עצמו על כל עסקיו, אם מתנהג כהוגן או לא, כי כשאדם שופט ודין עצמו בינו לבין קונו, ומתוודה לפניו יתברך על כל מה שחטא כנגדו, בזה פוטרו מעל עצמו כל מיני דינים ומשפטים מלמעלה, ואין מדת היראה צריך להתלבש בשום דבר גשמי להפחיד ולהתיירא אותו, כי הוא מתעורר ליראת ה' מעצמו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ספרי פרשת שופטים) כשיש דין למטה, אין דין למעלה, אם האדם שופט את עצמו למטה בזה העולם, אין הדין והיראה שלמעלה צריך להתלבש אצלו, ובפרט כשגם מתוודה ווידוי דברים לפני השם יתברך, בזה פוטרו מעל עצמו כל מיני דינים ומקטרגים לגמרי, וכמובא בזוהר הקדוש (פנחס רל"א.) שמיד שאדם מתוודה לפניו יתברך, כשבא הס"מ לקטרג עליו, הקדוש ברוך הוא אומר לו, פלוני כבר סיפר לי הכל, והס"מ מוכרח להסתלק משם בבושת פנים, אבל אם אין האדם דן ושופט את עצמו, אזי יש דין למעלה, שמדת הדין והיראה מתלבש אצלו בכמה מיני אופנים להפחיד ולהתיירא אותו, ומזה בא שהוא מפחד מאיזה שר או מליסטים או מחיה רעה, כי מדת היראה מתלבשת באותם הדברים להפחיד אותו, ואז בוודאי לא יזכה לטעום טעם אור הגנוז שיש בתורה, ולכן עיקר עבודת האדם לדבר הרבה בינו לבין קונו, ולשפוט את עצמו תמיד על כל עסקיו, ובזה ישאר אצלו יראת ה' שהורה, ולא יפחד ויתירא מפני שום דבר שבעולם, עד שיהיו

נפתחים עיניו ולבו לראות אלקותו יתברך מכל התורה שהוא לומד, ויזכה למעום מעם סודות התורה שעתידים להתגלות לעתיד לבא, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע שנתיראו אחי יוסף ממנו מאד, וכמו שכתוב (בראשית נ') ויאמרו, לו ישממנו יוסף והשב ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו אותנו, ומחמת השלום שינו ואמרו, אביך צוה לפני מותו לאמר, כה תאמרו ליוסף אנא שא נא פשע אחיך וחטאתם כי רעה גמלוך, ועתה שא נא לפשע עבדי אלהי אביך וגו', ואחר כך כתיב, ויאמר אליהם יוסף אל תיראו, כי התחת אלהים אני, ואתם חשבתם עלי רעה אלהים חשבה לטובה למען עשה כיום הזה להחיות עם רב, והנה יש להבין למה עכשיו נתייראו אחיו ממנו כל כך, ומה ענה להם יוסף, "התחת אלהים אני", איך זה פיוס על היראה שלהם? וגם אפילו אם שינו האחים מפני השלום, ואמרו, אביך צוה לפני מותו לאמר וגו', איך נכתב בתורה מה שלא היה באמת כן, וכעין ששואל רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ז) על מה שכתוב בתורה (במדבר י"ג) "ארץ אוכלת יושביה", שהן אמת, שאמרו המרגלים כן, אבל איך נכתב השקר שלהם בתורה, עיין שם, ואם כן גם כאן יש להבין, איך נכתוב בתורה, מה שלא צוה יעקב כן באמת? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן כל הענין מאד, כי הנה בוודאי הכיר יעקב אבינו את מעלת יוסף הצדיק גם בצעירותו, ואיך שיש אצלו הכח של גילוי חידושי תורה, שיכולים להקים את האדם מנפילתו העמוקה, ולדבק אותו בו יתברך, שהוא ענין החלום של יוסף שנאמר בו, (בראשית ל"ז) והנה קמה אלמתי וגם נצבה, והנה תסכינה אלמתיכם ותשתחוין לאלמתי, שזה סוכב והולך על החידושים של הצדיק האמת, שיכולים להקים את האדם, ולהציב אותו על מקומו (עי' ליקוטי הלכות השכמת הבוקר הלכה ד' אות י"ח), שזהו סוד אורייתא דעתיקא סתימאה, שעתידי להתגלות לעתיד לבא, ויעקב אבינו שידע מזה, חיבב ביותר את יוסף הצדיק, וקירב אותו יותר מכל אחיו, וכמו שכתוב (בראשית ל"ז) ויראו אחיו כי אותו אהב אביהם מכל אחיו וגו', נמצאו שידעו האחים שיעקב מכיר את מעלת יוסף הצדיק יותר מכולם, ושיעקב יודע שממון אצלו הכוח של חידושי תורה אמיתיים, ולכן תיכף ומיד אחר מיתת יעקב אביהם, כשנכנס בהם יראה ופחד מיוסף הצדיק, וחששו אולי ינקום בהם על מה שעשו לו, הבינו שזה מחמת שפגמו במדת היראה, והיראה מתלבש אצלם בדין שלמטה, ולכן תיכף ומיד עשו תשובה על זה, ודנו ושפטו את עצמם על מעשיהם, ונזכרו שבוודאי מפני זה חיבב יעקב אבינו את יוסף הצדיק כל כך, מפני ששרוי אצלו הכח להחזיר בני אדם בתשובה על ידי תורתו, ולכן אמרו, אביך צוה לפני מותו לאמר, כה תאמרו ליוסף אנא שא נא פשע

אחיך וחטאתם וגו', היינו שיעקב אבינו בוודאי צוה לך לשאת ולהקים אותנו מפשעינו וחטאתינו נגדיך, כי הכיר את הכוחות הגדולות הטמונות אצלך, ולכן צוה לך על זה, ובזה שפטו עצמם על מעשיהם והתוודו לפניו, ואמרו, ועתה שא נא לפשע עבדי אלהי אביך וגו', כי על ידי ששפטו את עצמם, והתוודו על עוונותם, פטרו מעל עצמם הדין והיראה שלמטה, ולכן תיכף ומיד, ויאמר להם יוסף אל תיראו, היינו שאין לכם מה להתיירא ממני יראה גשמית, כי התחת אלהים אני, שמא במקומו אני, בתמיה, כמו שפירש רש"י, הלא כל היראה הוא רק להשם יתברך לבד, ואין לכם להתיירא רק ממנו יתברך, ואצלי שורה רק יראת ה' לבד, וכמו שתירגם אונקלוס "התחת אלהים אני", ארי דחלא דה' אנא, והראיה, שכל הדיבורים שלי הם רק לחזק בני אדם, ולהורות להם דרך התשובה, ולהחיות אותם מנפילתם, שזהו, ואתם חשבתם עלי רעה, אלהים חשבה לטובה למען עשה כיום הזה להחיות עם רב, היינו שגילה להם סוד התשובה, שהשם יתברך נמצא בכל פרט ופרט, אפילו במה שנפלו ונכשלו, שהוא סוד אורייתא דעתיקא סתימאה, ועל ידם יכולים להחיות עם רב, כי כל נשמות ישראל יש להם תקווה טובה על ידי סודות תורה אלו.

וזהו ההכנה לימי השובבי"ם הקדושים שנכנסים עכשיו, לבא לפניו יתברך, ולהתוודות על כל מה שחטאנו ופגמנו נגדו יתברך, ובפרט בפגם הברית רחמנא ליצלן, ולסמוך על הכוח של הצדיק האמת, שהוא בחינת יוסף הצדיק, ששמר את הברית בתכלית השלימות, שיתן לנו עצות טובות ונכונות מאורייתא דעתיקא סתימאה, לתקן את כל מה שקלקלנו, כי על ידו יתגלה לנו סודות התורה שלעתיד לבא, ונזכה עוד עכשיו לתקן את כל אשר עוותנו, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים לצדיקים אמיתיים באמת, ולחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, עדי נזכה לראות בגאולתן וישועתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

